

## ภาคผนวก ก.

### คู่มือการใช้งานบทเรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง ความจริงแห่งชีวิต

บทเรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง ความจริงแห่งชีวิต เป็นบทเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาและทำแบบฝึกหัด วิชาความจริงแห่งชีวิตได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

#### ความต้องการของบทเรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1. ระบบปฏิบัติการไมโครซอฟท์วินโดวส์ (Microsoft Windows) เวอร์ชัน 98 หรือสูงกว่า
2. เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ที่มีหน่วยความจำไม่ต่ำกว่า 64 เมกะไบต์
3. โมเด็มหรือการ์ดแลน
4. จอภาพแบบ VGA หรือดีกว่า
5. เมาส์
6. แป้นพิมพ์

#### ขั้นตอนการใช้งาน

ในบทเรียนดังกล่าวจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้คือ

1. หน้าจอสำหรับผู้เรียน
2. หน้าจอสำหรับผู้สอนหรือผู้ดูแลเว็บไซต์

#### หน้าจอสำหรับผู้เรียน

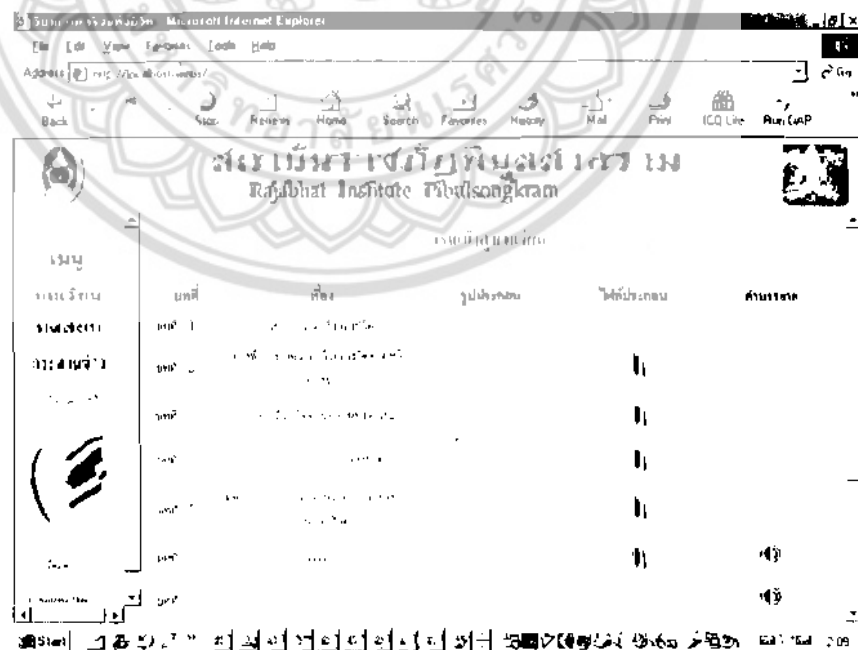
เป็นหน้าจอสำหรับผู้เรียนเข้ามาศึกษาเนื้อหา ทำแบบทดสอบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สอน โดยเมื่อผู้เรียนเข้าสู่บทเรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง ความจริงแห่งชีวิต จะแสดงหน้าจอหลักดังภาพที่ ก.1



ภาพ ก.1 แสดงหน้าจอหลักของบทเรียน

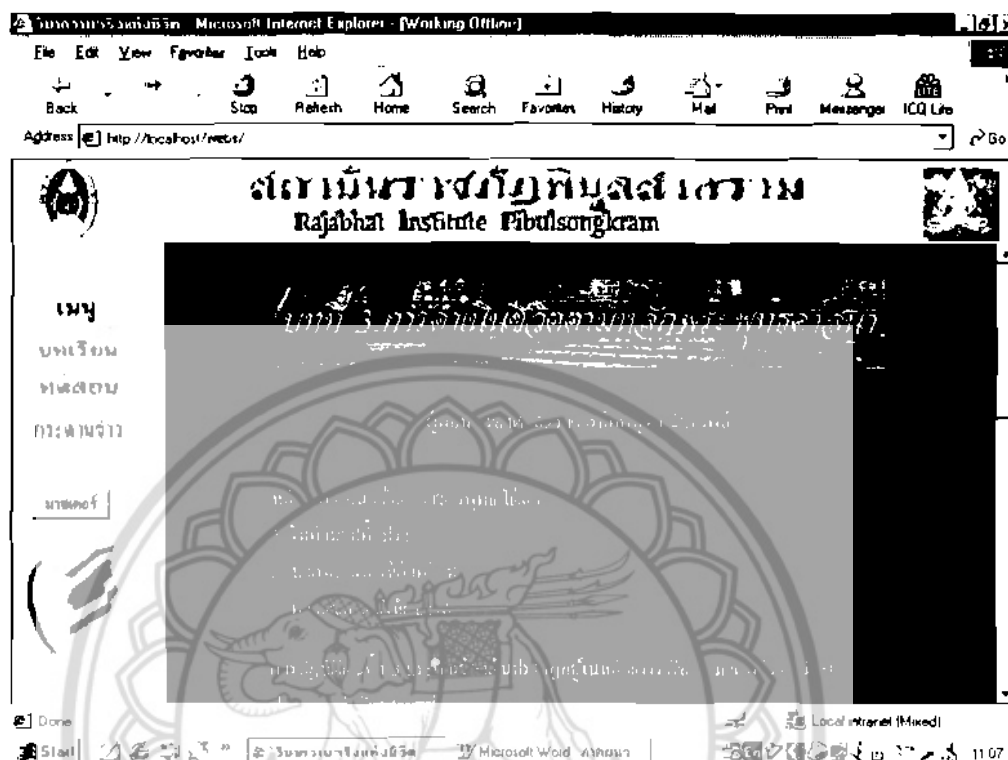
หน้าจอหลักประกอบด้วยรายการให้เลือกรวม 3 รายการคือ

1. บทเรียน เป็นส่วนที่สำหรับให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทบทวนเนื้อหาในบทเรียนต่างๆ ของวิชา ความจริงแห่งชีวิต ซึ่งเมื่อเลือกปุ่ม บทเรียน จะแสดงหน้าจอดังภาพ ก.2



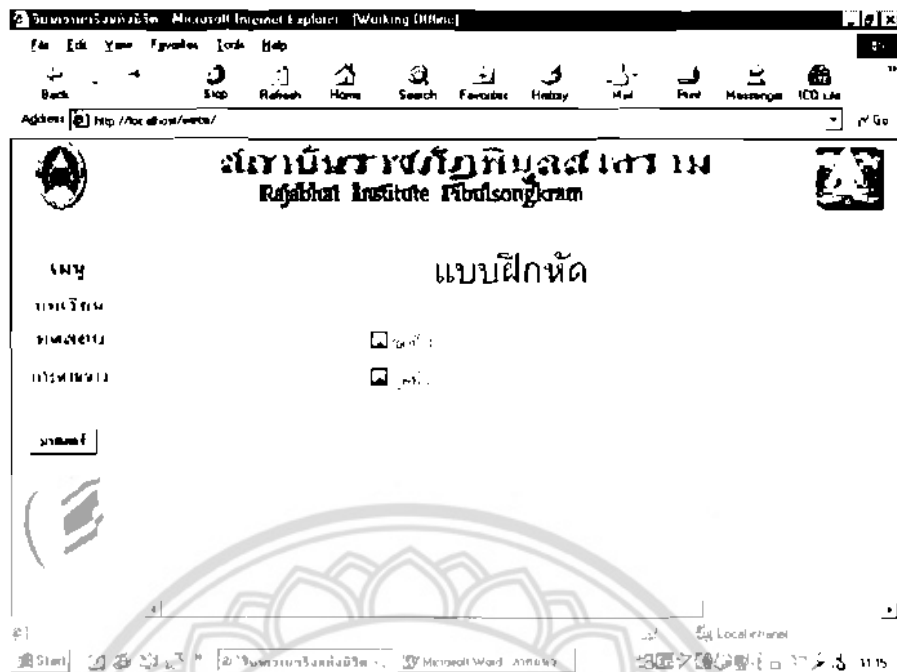
ภาพ ก.2 แสดงหน้าจอเมื่อเลือกปุ่ม บทเรียน

จากภาพ ก.2 จะแสดงบทเรียนต่างๆ ที่ผู้เรียนสามารถคลิกที่ชื่อบทเรียนหรือรูปภาพเพื่อเข้าสู่บทเรียนต่างๆ โดยหน้าจอเนื้อหาของบทเรียนแสดงดังภาพที่ ก.3

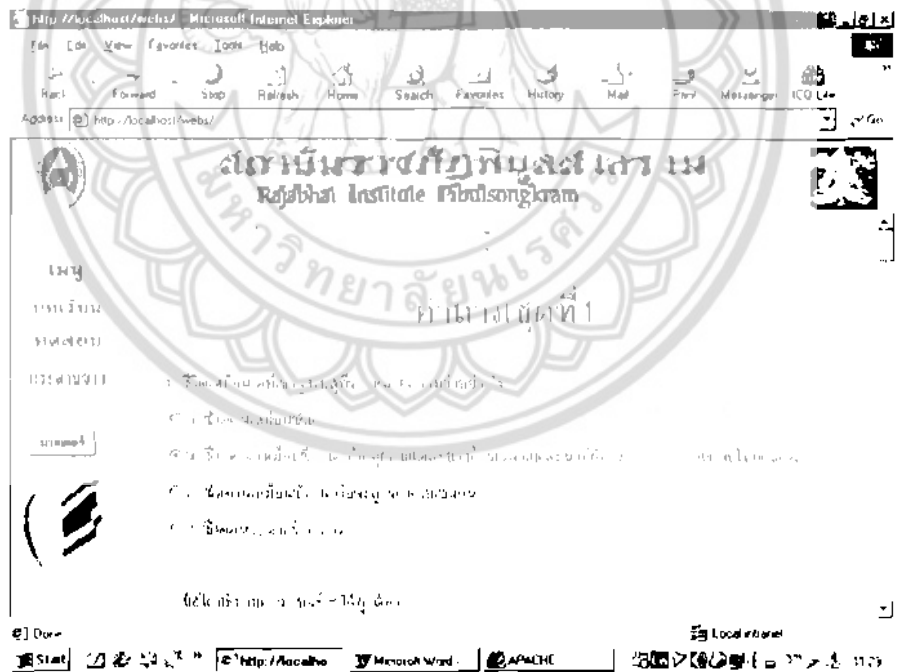


ภาพ ก.3 แสดงหน้าจอของเนื้อหาบทเรียน

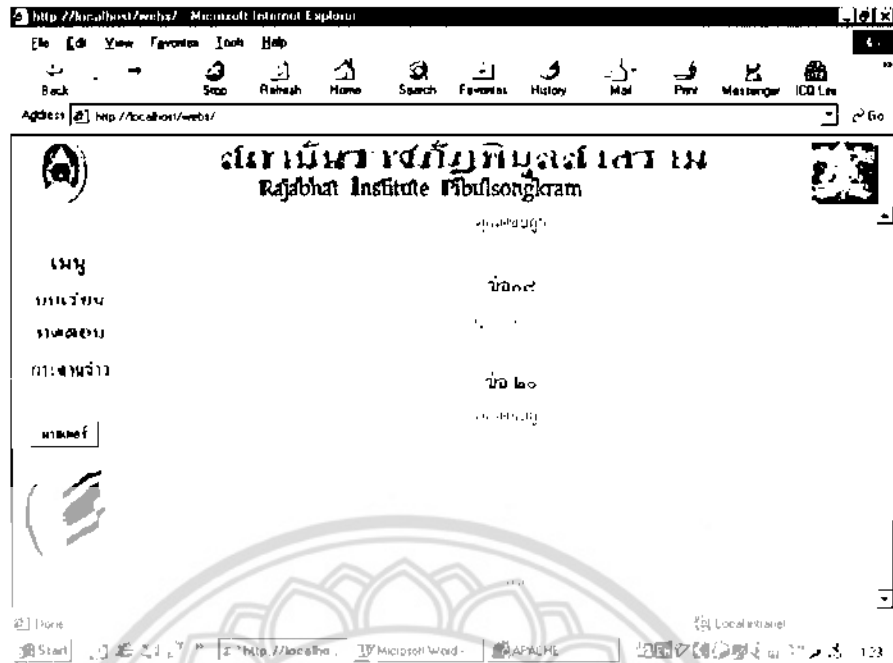
2. แบบทดสอบ เป็นส่วนที่สำหรับผู้เรียนที่ได้ศึกษาเนื้อหาจากส่วนของบทเรียนเรียบร้อยแล้ว เข้ามาทำแบบทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อเลือกปุ่ม แบบทดสอบ แล้วจะปรากฏชุดของแบบทดสอบให้ผู้เรียนเลือก ดังภาพที่ ก.4 โดยแต่ละแบบทดสอบประกอบด้วยข้อสอบปรนัยจำนวน 20 ข้อ ดังภาพที่ ก.5 เมื่อผู้เรียนทำแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วคลิกที่ปุ่ม ตรวจสอบคำตอบ เพื่อแสดงคะแนนของการทดสอบแสดงดังภาพ ก.6



ภาพ ก.4 แสดงหน้าจอชุดแบบทดสอบให้ผู้เรียนเลือก

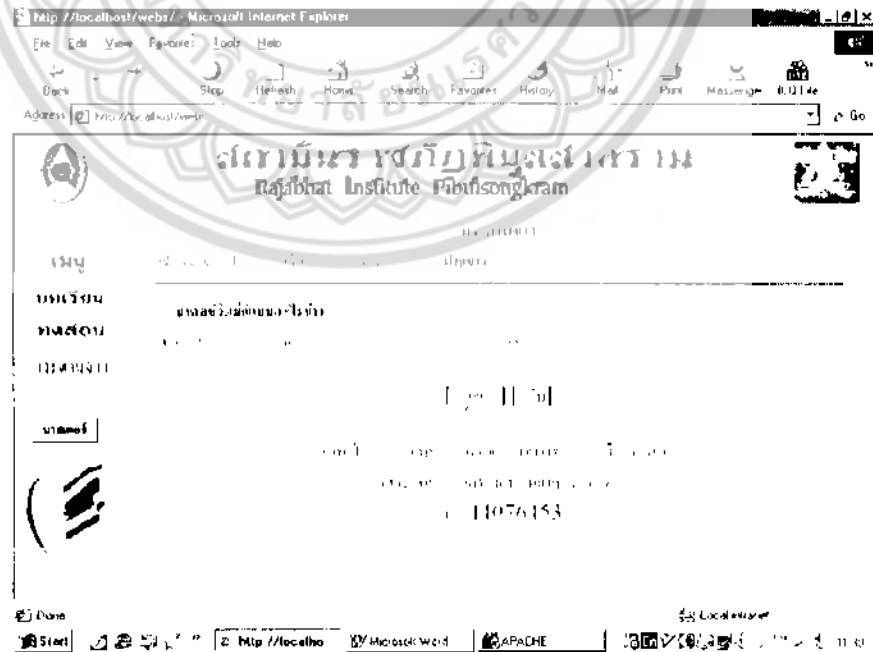


ภาพ ก.5 แสดงหน้าจอโจทย์ของแบบทดสอบ



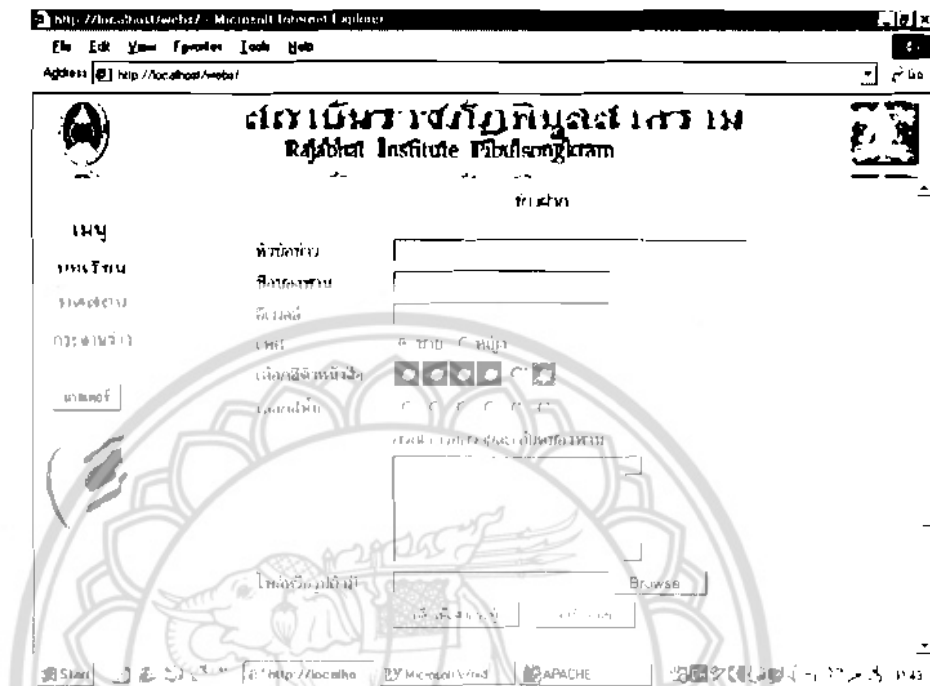
ภาพ ก.6 แสดงคะแนนของแบบทดสอบ

- 3 กระดานข่าว เป็นส่วนสำหรับให้ผู้เรียนที่มีปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับบทเรียนสามารถติดต่อผู้สอนผ่านกระดานข่าว และยังเป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้สอนประกาศข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชานี้ให้ผู้เรียนได้ทราบ เมื่อเลือกปุ่ม กระดานข่าว จะปรากฏหน้าจอ ดังภาพที่ ก.7

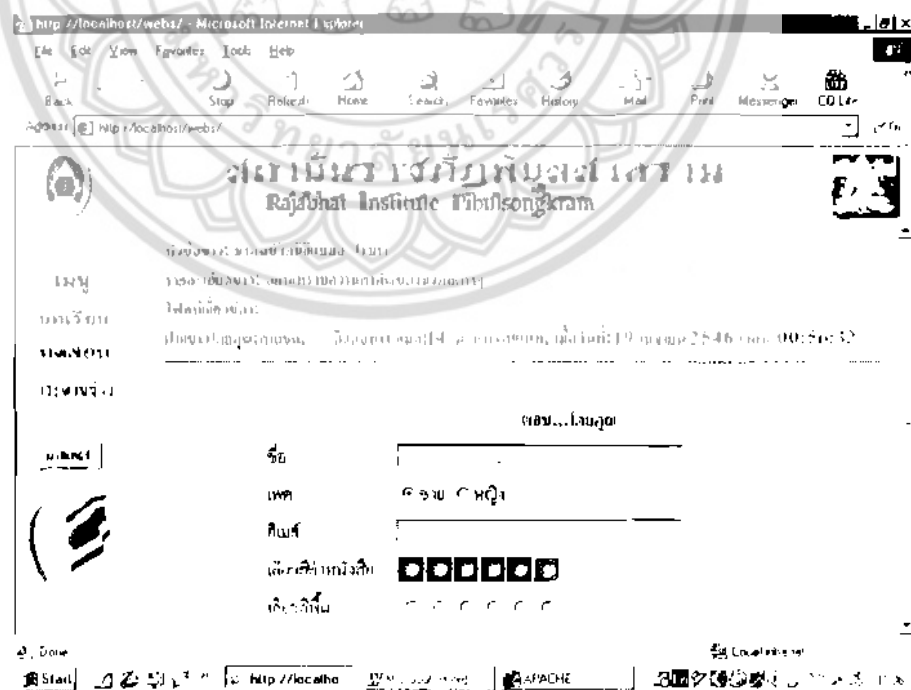


ภาพ ก.7 แสดงหน้าจอของกระดานข่าว

จากภาพ ก.7 เมื่อต้องการฝากข่าวให้คลิกที่ข้อความ ฝากข่าว จะปรากฏหน้าจอให้กรอกรายละเอียดของข่าวดังภาพ ก. 8 และถ้าต้องการอ่านเนื้อหาในข่าวให้คลิกที่หัวข้อของข่าวที่ต้องการอ่าน เมื่อเลือกหัวข้อของข่าว จะปรากฏเนื้อหาของข่าว ดังภาพที่ ก.9



ภาพ ก.8 แสดงหน้าจอรายละเอียดของการฝากข่าว



ภาพ ก.9 แสดงหน้าจอรายละเอียดของหัวข้อข่าว

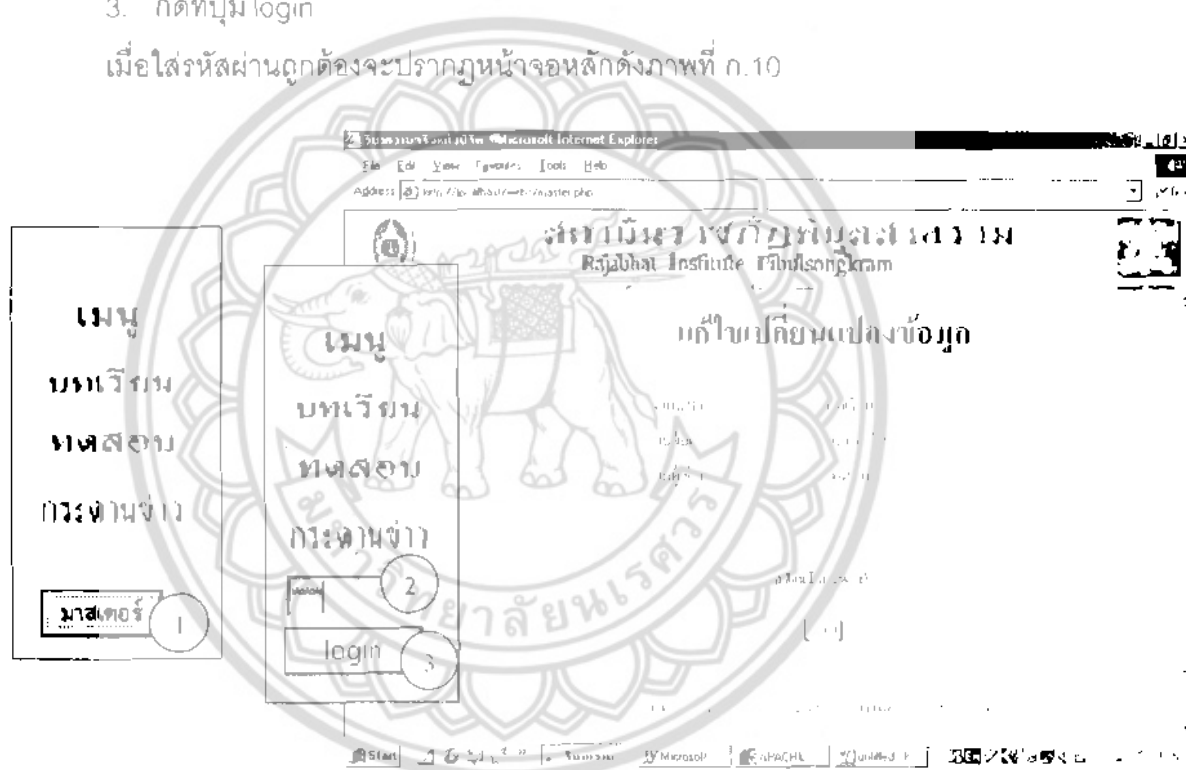
เมื่อต้องการตอบคำถามหัวข้อดังกล่าวสามารถใส่รายละเอียดการตอบคำถามในส่วนของการตอบที่อยู่ด้านล่างของรายละเอียดของหัวข้อข่าว ในภาพ ก.9

### หน้าจอสำหรับผู้สอนหรือผู้ดูแลเว็บไซต์

เป็นหน้าจอสำหรับให้ผู้สอนหรือผู้ดูแลเว็บไซต์ใช้สำหรับปรับปรุงเนื้อหาและข้อมูลของบทเรียน ซึ่งผู้สอนหรือผู้ดูแลเว็บไซต์จะต้องใส่รหัสผ่านก่อนเข้าสู่หน้าจอดังกล่าว ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. โดยคลิกที่ปุ่ม มาสเตอร์ที่หน้าจอหลัก จะปรากฏส่วนที่ให้กรอกรหัสผ่าน
2. ใส่รหัสผ่าน
3. กดที่ปุ่ม login

เมื่อใส่รหัสผ่านถูกต้องจะปรากฏหน้าจอหลักดังภาพที่ ก.10



ภาพ ก.10 แสดงหน้าจอหลักของผู้สอนหรือผู้ดูแลเว็บไซต์

หน้าจอหลักของผู้สอนหรือผู้ดูแลเว็บไซต์ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

#### 1. เว็บบรอด ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

- ลบข้อความ สำหรับลบหัวข้อคำถามออกจากเว็บบรอด โดยคลิกที่ข้อความ ลบ หลังหัวข้อคำถามที่ต้องการลบ แสดงดังภาพ ก.11

สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม  
Rajabhat Institute Pibulsongkram

ถามข้อมูลถาม

เมนู			
หน้าแรก	ข้อมูลเบื้องต้น	ข่าวประชาสัมพันธ์	RU
หน้าสอน	ติดต่อเรา	ศูนย์ฝึกอบรม	RU
หน้าสมัคร	สมัคร	บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติ	RU

Start | 37 | Apache | 10:38

ภาพ ก.11 แสดงหน้าจอลบข้อถาม

ลบผู้เข้าตอบ สำหรับลบข้อมูลผู้เข้ามาตอบคำถามออกจากเว็บบอร์ด โดยคลิกที่ข้อความ  
ลบ หลังข้อมูลผู้เข้ามาตอบที่ต้องการลบ แสดงดังภาพ ก.12

สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม  
Rajabhat Institute Pibulsongkram

ถามข้อมูลถาม

เมนู		
หน้าแรก	ข้อมูลเบื้องต้น	ข่าวประชาสัมพันธ์
หน้าสอน	ติดต่อเรา	ศูนย์ฝึกอบรม
หน้าสมัคร	สมัคร	บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติ

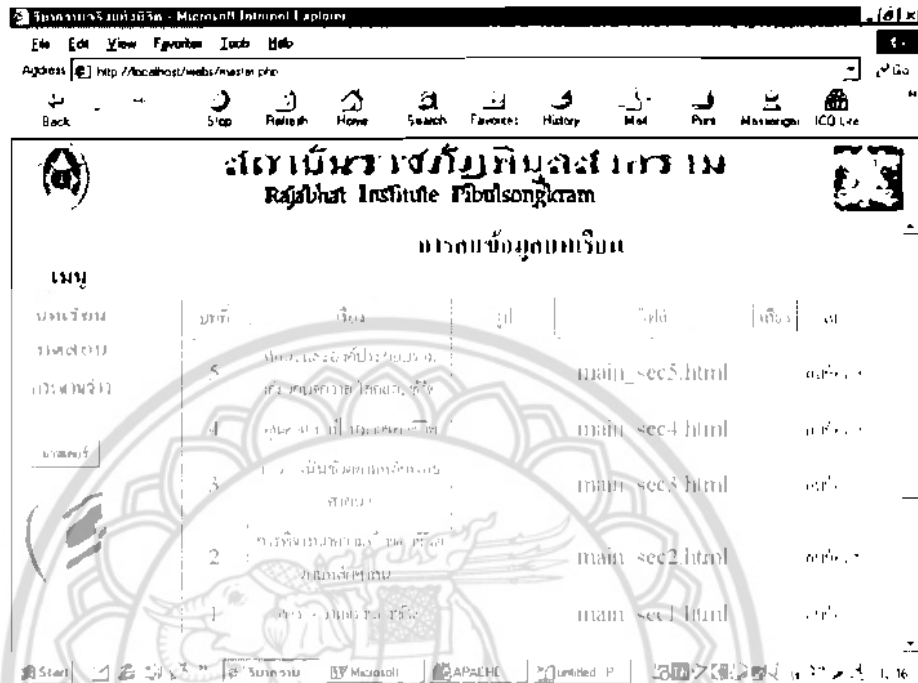
Start | 37 | Apache | 10:38

ภาพ ก.12 แสดงหน้าจอลบผู้เข้าตอบ



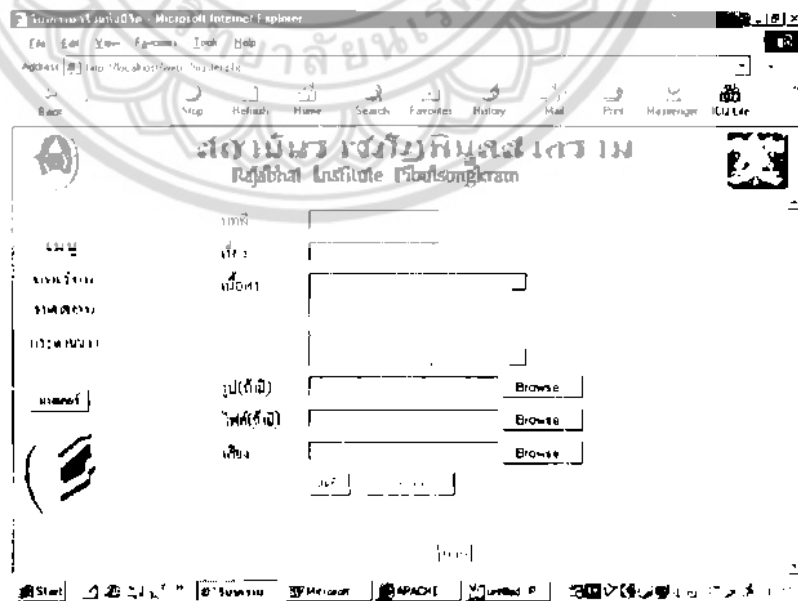
## 2. บทเรียน ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

- ลบบทเรียน สำหรับให้ผู้สอนหรือผู้ดูแลเว็บไซต์ลบบทเรียนออก โดยการคลิกที่ข้อความลบข้อมูล หลังบทเรียนที่ต้องการลบ แสดงดังภาพ ก.13



ภาพ ก.13 แสดงหน้าจอลบบทเรียน

- เพิ่มบทเรียน สำหรับให้ผู้สอนหรือผู้ดูแลเว็บไซต์เพิ่มบทเรียนใหม่ โดยกรอกรายละเอียดของบทเรียนที่ต้องการเพิ่ม แสดงดังภาพ ก.14



ภาพ ก.14 แสดงหน้าจอเพิ่มบทเรียน

**ภาคผนวก ข**  
**แนวการสอนวิชา**  
**ความจริงแห่งชีวิต Meaning of life 1500104 3(3-0)**

**คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาความจริงของชีวิต ความหมายของชีวิตการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันและโลก  
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ การนำเอาความจริงและหลักศาสนาธรรมไปประยุกต์ใช้ในการ  
การแก้ปัญหาและพัฒนาปัญญา ชีวิตและสังคม การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักศาสน  
ธรรมชีวิตที่มีสันติสุขและสังคมที่มีสันติภาพ

**ผลลัพธ์การเรียนรู้**

1. มีความสามารถพัฒนาปัญญาในการเผชิญสถานการณ์และเข้าถึงความจริงแห่งชีวิต
2. มีคุณธรรม จริยธรรมที่เป็นพื้นฐานของความเห็นที่ดี
3. มีความสามารถใช้หลักศาสนาธรรมในการแก้ไขปัญหาชีวิต
4. มีความสามารถในการดำเนินชีวิตที่เป็นประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น
5. มีความสามารถในการคิดตามหลักโยนิโสณสิการ เช่นหลักเหตุปัจจัยสัมพันธ์
6. มีความสามารถทำงานเป็นกลุ่มและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

**กำหนดการสอนวิชาความจริงแห่งชีวิต**

- |               |  |
|---------------|--|
| สัปดาห์ที่ 1  | ปฐมนิเทศ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับปรัชญาศาสนา (บทที่ 1)           |
| สัปดาห์ที่ 2  | ชีวิต คือ อะไร (บทที่ 2)                                       |
| สัปดาห์ที่ 3  | ชีวิตเป็นอย่างไร (บทที่ 3)                                     |
| สัปดาห์ที่ 4  | ชีวิตเป็นอย่างไร (บทที่ 5)                                     |
| สัปดาห์ที่ 5  | คุณค่า เป้าหมายความสำเร็จของชีวิตในทัศนะของนักปรัชญา (บทที่ 4) |
| สัปดาห์ที่ 6  | ชีวิตควรดำเนินไปอย่างไร  |
| สัปดาห์ที่ 7  | กิเลส + ความรัก  |
| สัปดาห์ที่ 8  | อบายมุข 6  |
| สัปดาห์ที่ 9  | ลอบกลางภาค + กัลยาณมิตร  |
| สัปดาห์ที่ 10 | ความกตัญญูกตเวที + ทิศ 6                                       |

- สัปดาห์ที่ 11 ทักษะทั่วไปเกี่ยวกับชีวิตในทัศนะของศาสนาต่างๆ
- สัปดาห์ที่ 12 พิธีกรรมและมารยาทสังคม เน้นงานศพ งานแต่งงาน



## ภาคผนวก ค ข้อสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

## ข้อทดสอบก่อนเรียน

## คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ชีวิตเหมือนโคที่เขารุงไปสู่ที่ฆ่า หมายความว่า  
อย่างไร
- ก. ชีวิตคนเหมือนชีวิตโค  
ข. ชีวิตคนก็เหมือนชีวิตโค คือ ทุกคนแต่ละ  
อย่างก้าวเวลาแต่ละนาทีก็ย่างก้าวใกล้ความ  
ตายไปทุกขณะ  
ค. ชีวิตคนเหมือนชีวิตโคคือจะถูกฆ่าตายเช่น  
โค  
ง. ชีวิตคนจะตายช้ากว่าโค
2. ข้อใดอธิบายคำว่า "ขั้น ๖" ได้ถูกต้อง
- ก. ของทุกข์ ๖ ของ  
ข. การเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไปของสรรพสิ่งในโลก  
ค. ความทุกข์โศกเศร้าและไม่สามารถควบคุมได้  
ง. ขบวนการของศีล สมาธิ และปัญญา
3. การพิจารณาเปรียบเทียบชีวิตคนกับชีวิตโคได้  
ถึงจุดไหนแล้วจะมีข้อแตกต่างในเรื่องใด
- ก. การเกิดขึ้นมาแล้วก็ตายไปเหมือนกัน  
ข. เกิดเกิดขึ้น ตั้งอยู่แปรปรวนและดับไปเหมือนกัน  
ค. โคชีวิตสั้นกว่าคน  
ง. คนพัฒนาสติและปัญญา
4. นายขาวชอบดูกลอุบายสีแดงแสดงว่านายขาวมี  
อำนาจชนิดใด
- ก. กามตัณหา  
ข. มถตัณหา  
ค. วิภวตัณหา  
ง. อหิงสาตัณหา
5. ข้อใดคือ ความสุขที่แท้จริง
- ก. ความสุขอันเกิดจากการมีทรัพย์สิน  
ข. ความสุขอันเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์สิน  
ค. ความสุขอันเกิดจากทางที่จิตปราศจากกิเลสและ  
ตัณหา  
ง. ความสุขอันเกิดจากการไม่ทำให้เดือดร้อน
6. ใครคือเจ้าของเดิมของทรัพย์สินทั้งหลาย
- ก. ทรัพย์สินเป็นของเราแต่ละคน  
ข. ทรัพย์สินเป็นของครอบครัวที่ช่วยกันหา  
ค. ทรัพย์สินเป็นของส่วนรวมของประเทศ  
ง. ทรัพย์สินเป็นของแผ่นดิน
7. ข้อใดคือต้นเหตุของการเกิดทุกข์
- ก. ความโลภ  
ข. ความอยากได้โน้นได้นี้  
ค. ความหลง  
ง. ทุกข้อ
8. ข้อใดคือความหมายของคำว่า "ทุกข์"
- ก. สภาพที่ทนได้ยาก  
ข. สิ่งที่ทำให้จิตใจเศร้าหมอง  
ค. ความทะยานอยาก  
ง. ความเสื่อม
9. ข้อใดคือ "คายณะ" ภายในของมนุษย์
- ก. สิบ  
ข. ห้า  
ค. สอง  
ง. หนึ่ง

- ง. วิญญาณ
10. เรื่อง "ไม่มีอะไรเป็นของเรา" ศึกษาแล้วให้ข้อคิด  
อะไรแก่นักศึกษาบ้าง  
ก. ทริพย์สินทุกชนิดไม่ใช่ของเรา  
ข. ร่างกายไม่ใช่ของเรา  
ค. สรรพสิ่งในโลกไม่จีรังยั่งยืน  
ง. ถูกทุกข้อ
11. ทริพย์สินทุกอย่างมาจากที่ใด  
ก. จากหยาดเหงื่อแรงงานที่เราหามาได้  
ข. จากความพยายามและสติปัญญาที่เราเสาะ  
แสวงหา  
ค. จากทุกคนในครอบครัวร่วมกันหามา  
ง. จากแผ่นดิน
12. ข้อความใดต่อไปนี้เป็นถูกต้องที่สุด  
ก. กัล คือ ปกติของความเป็นมนุษย์  
ข. กัล คือ ชื่อน้ำใจ  
ค. กัล คือ ข้อปฏิบัติ  
ง. กัล คือ ช่องดเว้น
13. ศีลระดับสูงของผู้ครองเรือนคือข้อใด  
ก. ๗.เบญจศีล  
ข. ๘.อัฐศีล  
ค. ๑๐.ศกกรรมบถศีล  
ง. ๑๒.ศกกรรมบถศีล
14. ความหมายมากของศีล กับ วินัย คือข้อใด  
ก. กัลเป็นเครื่องมือของนักบวช  
ข. วินัยเป็นเครื่องมือของผู้ครองเรือน  
ค. กัล กับ วินัย มีความหมายเหมือนกัน  
ง. ก. และ ข. ถูก
15. เหตุที่ทำให้ความสุขไม่ยั่งยืนเกิดจากอะไร  
ก. เกิดจากปัจจัยภายนอก  
ข. เกิดจากปัจจัยภายใน  
ค. เกิดจากการอิงอารมณ์  
ง. เกิดจากความไม่สบายใจ
16. ข้อดีของการทำสมาธิแบบกำหนดลมหายใจคือ  
อะไร  
ก. ไม่ต้องสร้างจินตนาการ  
ข. เป็นพื้นฐานในการฝึกสัมมาสติ  
ค. สามารถทำได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่  
ง. ถูกทุกข้อ
17. กามสุข คือความสุขในข้อใดต่อไป  
ก. คือความสุขทางโลก  
ข. คือความสุขที่เกิดจากการทำสมาธิ  
ค. คือความสุขที่เกิดจากการรู้เท่าทันความจริง  
ง. ถูกทุกข้อ
18. สติ มีความหมายตรงกับข้อใดต่อไปนี้  
ก. ความรู้ตัวในการทำกิจเรื่องเดียว  
ข. ความรู้ตัวในการทำกิจหลายเรื่อง  
ค. ความรู้ตัวในการทำกิจเรื่องเดียว หรือหลายเรื่อง  
ง. ถูกทุกข้อ
19. กิเลส คืออะไร  
ก. สิ่งที่ทำให้จิตไม่เตร้านมอง  
ข. สิ่งที่ทำให้จิตใจไม่ผ่องใส  
ค. ความโลภ ความโกรธ ความหลง  
ง. ถูกทุกข้อ

20 สติ มีความสัมพันธ์กับสมาธิอย่างไร

ก. สติจะรู้การรับความคิดต่างๆ ได้เพราะจิตที่แน่ว  
แน่นมีสมาธิ

ข. จิตที่มีสติรู้ตัวจะสามารถเข้าสู่สมาธิเพื่อพักผ่อน  
เป็นระยะได้ง่าย

ค. สติและสมาธิต่างกำหนดอยู่ที่ลมหายใจและช่วย  
เสริมซึ่งกันและกัน

ง. ถูกทุกข้อ



## ข้อทดสอบหลังเรียน

### คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ชีวิตเหมือนโคที่เขาจูงไปสู่ที่ฆ่า หมายความว่าอย่างไร
  - ก. ชีวิตคนเหมือนชีวิตโค
  - ข. ชีวิตคนก็เหมือนชีวิตโค คือ ทุกคนแต่ละอย่างก้าวเวลาแต่ละนาที่ก็ย่างก้าวใกล้ความตายไปทุกขณะ
  - ค. ชีวิตคนเหมือนชีวิตโคคือจะถูกฆ่าตายเช่นโค
  - ง. ชีวิตคนจะตายช้ากว่าโค
2. ชีวโคตยกล่าวชอบที่ว่า "ชีวิตเป็นอย่างไร"
  - ก. ไม่จริง
  - ข. ถูกจริง
  - ค. ไม่ตาย
  - ง. ถูกหลายข้อ
3. ชีวโคอธิบายคำชาขันธ 5 ได้ถูกต้อง
  - ก. ของทุกข้อ ข กอง
  - ข. การเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไปของสรรพสิ่งในโลก
  - ค. การเกิดที่ไม่เที่ยงและไม่ลามารดควบคุมได้
  - ง. ความวุ่นวายของสติ สมาธิ และปัญญา
4. ข้อใดไม่ใช่ ส่วนประกอบของขันธ 5
  - ก. รูป
  - ข. สังขาร
  - ค. เวทนา
  - ง. ฌาน 4
5. การพิจารณาเปรียบเทียบชีวิตคนกับชีวิตโคได้
  - ก. แสดงว่าแล้วจะมีข้อแตกต่างในเรื่องใด
  - ข. การเกิดขึ้นมาแล้วก็ตายไม่เหมือนกัน
  - ค. การเกิดขึ้น ตั้งอยู่แปรปรวนและดับไปเหมือนกัน
  - ง. การเกิดสั้นกว่าคน
6. ตัณหา คืออะไร
  - ก. ความทะยานอยาก
  - ข. สิ่งที่ทำให้จิตใจเศร้าหมอง
  - ค. เครื่องทำให้เกิดความโลภ
  - ง. ความไม่รู้จักพอ
7. นายชาวชอบดอกกุหลาบสีแดงแสดงว่านายชาวมิตัณหาชนิดใด
  - ก. กามตัณหา
  - ข. ภวตัณหา
  - ค. วิภวตัณหา
  - ง. อูเบกขาตัณหา
8. ข้อใดคือ "กิเลส"
  - ก. โลภ
  - ข. โกรธ
  - ค. หลง
  - ง. ถูกทุกข้อ
9. ข้อใดคือ ความสุขที่แท้จริง
  - ก. ความสุขอันเกิดจากการมีทรัพย์สิน
  - ข. ความสุขอันเกิดจากการใช้ทรัพย์สิน
  - ค. ความสุขอันเกิดจากการที่จิตปราศจากกิเลสและตัณหา
  - ง. ความสุขอันเกิดจากการไม่ทำให้เสียทรัพย์
10. ชีวิตควรอยู่เพื่ออะไร
  - ก. อยู่เพื่อหากเงินสร้างควมดี
  - ข. อยู่เพื่อพัฒนาให้เป็นคนมีปัญญา
  - ค. อยู่เพื่อความสำเร็จของอินทรีย์และความเสียสละ
  - ง. ถูกทุกข้อ

- 11 ใครคือเจ้าของเดิมของทรัพย์สินทั้งหลาย
- ทรัพย์สินเป็นของเราแต่ละคน
  - ทรัพย์สินเป็นของครอบครัวที่ช่วยกันหามา
  - ทรัพย์สินเป็นของส่วนรวมของประเทศ
  - ทรัพย์สินเป็นของแผ่นดิน
- 12 พระพุทธเจ้า ตรัสรู้อะไร
- ขริยสัง 4
  - พรหมวิหาร 4
  - สังคหวัตถุ 4
  - อิทธิบาท 4
- 13 ข้อใดคือต้นเหตุของการเกิดทุกข์
- ความโลภ
  - ความอยากได้โน่นได้นี้
  - ความหลง
  - ความขี้ขลาด
- 14 โนระศ 8 ของมรรค ข้อใดปฏิบัติแล้วก่อให้เกิดปัญหา
- สมาธิ
  - สัมมาทิฐิ
  - สัมมาสังกัปปะ
  - สัมมาวิหิงสา
- 15 ข้อใดคือความหมายของคำว่า "ทุกข์"
- สภาพที่ทนได้ยาก
  - เครื่องทำให้จิตใจเศร้าหมอง
  - ความระทมระทม
  - ความเส็งเคร็ง
- 16 สังขาร หมายถึงอะไร
- ร่างกาย
  - ใจ
  - สิ่งที่ปรุงแต่งไปในทางดีหรือไม่ดี
  - ความยึดมั่นถือมั่น
- 17 ข้อใดคือ "อายตนะ" ภายในของมนุษย์
- ตบ
  - หู
  - สังขาร
  - วิญญาณ
- 18 หลักธรรมใดที่ทำให้มนุษย์พ้นทุกข์ถาวร
- มรรคมีองค์ 8
  - ปฏิจสงฆบาท
  - สมุทัย
  - พรหมวิหาร 4
- 19 เรื่อง "ไม่มีอะไรเป็นของเรา" ศึกษาแล้วให้ข้อคิดอะไรแก่นักศึกษาบ้าง
- ทรัพย์สินทุกชนิดไม่ใช่ของเรา
  - ร่างกายไม่ใช่ของเรา
  - สรรพสิ่งในโลกไม่จริงยั่งยืน
  - ถูกทุกข้อ
- 20 เรื่อง "ไม่มีอะไรเป็นของเรา" สอนสังฆกรรมอะไรให้แก่เรา
- อย่ายึดมั่นในสรรพสิ่งทั้งหลาย
  - ให้เราปล่อยวาง
  - ให้มีสติ และรู้เท่าทันโลกแห่งมายาอยู่เสมอ
  - ถูกทุกข้อ